

Kelebek etkisi

Yıllar önce Sadun Ağabeyimiz seyahatini yapmamış, *Pupa Yelken*'i yazmamış olsaydı ne kadarımız, hangilerimiz, nerelerde olurdu? Hani kelebek etkisi durumu... Hepimizin hayatlarına 'onun' küçük, büyük dokunuşları oldu. Marinalarımızı dolduran binlerce tekne ve on binlerce deniz insanımızdan birkaç tanesini daha uzak denizlere yelken açmaları için özendirip dünyayı görme ve genç insanlarımıza var olan dünyayı yaşatmayı başaralım. İşte o zaman ne mutlu bize.

Atlantik geçişinin olmazlarından ikiz yelken

Ülkemiz denizciliğinde diğer ülkelerde görmediğim, bilmediğim bir gelenek vardı. Bu geleneğin başlangıcında bir tekne dünya seyahatini tamamladı ise (özellikle isim verip baskı yaratmak istemiyorum) bir marinateda ücretsiz bağlama şansına sahip oluyordu. Bu bir nevi misafir etmeyi; ağırlamanın günlük-aylık-yıllık olarak sınırları yoktu, belirlenmemişti. Araştırdım ama bu geleneğin nasıl ve ne zaman oluştuğuna dair net bir bilgi bulamadım. Bu uygulama, tahminimce yıllar önce o marina sahibinin ya da yöneticilerinin sempatisi ve o denizcimizi sahiplenmesi ile başlamıştı. Amatör ruha değer veren, sosyal sorumluluk içinde çok anlamlı, yapıcı ve uzak yol denizciliğini destekleyici, özendirici bir hamle idi.

Yıllar içerisinde bu gelenek tek marinatedan diğerlerine de yayıldı. Bazı marinalar uzak yol denizcilerine verdikleri bu desteği ulu orta ilan etmeden, işletme merkezlerinin sempatisi, yerel marina yöneticilerinin gayretleri ile sürdürdüler ve halen de sürdürüyorlar. Dostlar, arkadaşlar arasında duyduğum kadarı ile de hangi marinateda konu götürülse, az çok destek ortaya çıkıyor. Bu geleneği "Vay efendim reklam için" diye değerlendirmenin ya da yargılamanın da hiçbir faydası yok. Sonuçta marina ya da fabrika, her işletme para kazanma amacı ile kurulur ve bu yönde esas eğitimini almış iş dalına göre özelleşmiş kültüre sahip yöneticiler tarafından işletilir, ciddi yatırım maliyetleri işletme giderleri

vardır. Her marina yöneticisi işletmesini en dolu ve kârlı şekilde çalıştırmak ister. Şimdi dünya denizlerinde üç-beş yıl vakit geçirmiş bir denizcinin teknesi ile marinateda olması, arkadaşlık dostluk gibi yollarla etraftaki teknelerle etkileşimi, paylaşımları o marinateda bir ruh, sempati gibi ayrıcalıklar katar. Bunun adı belki marina için reklam olabilir ama denizci, yelkeni marina sakinlerine kazandıracakları toplumdaki sosyal paylaşımlar adına reklamdan çok daha öteye gider.

Geleneğin başladığı yıllardan günümüze gelindiğinde bazı marinalarımız ağızına kadar doldu, yeni müşteri taleplerine birkaç yıl sonrasına randevu vermeye başladılar, peki şimdi onlar nasıl misafir ağırlayabilirler? Bazı marinalarımız da dolu olmamalarına rağmen, işletme varlıklarının esas amacı para kazanma gayreti olduğundan misafir tekneleri ağırlamak geleneğine sahip değiller. Bazıları ise (istisnalar olmak üzere) misafir ağırlamaya hiç yanaşmadı. Birkaç marinateda da yöneticilerinin ciddi gayretleri ile bu uygulamaya özenle devam ediyor.

Ne ben ne de birçok uzun yol denizcisi seyre "Oh dönüşte, cillop gibi bedava bir bağlama yerim olacak" diye dünyanın öbür ucuna gitmiyor, olmadık denizlerinde hayatlarımıza riske atmıyoruz. Atmayacağız da. Amaçlarımız çok daha başka elbet. Sonuçta; şu anda seyahatini tamamlamış ya da seyrin değişik evrelerinde olan küçük, büyük tüm denizciler kendine has bütçesi ve teknesi ile uzak denizlerde memleketimizi, insanımızı, bayrağımızı diğer denizci ülke insanları arasında temsil ediyor. Ve günün birinde tüm bilgi ve görüş yaşadıkları, tecrübeleriyle -yorgunluklarıyla da- geri gelecekler.

Şimdi marina sahipleri, işletmecileri ve sorumlularına sesleniyorum: Bu yaşamışlıklara, tecrübelerine siz de bir nebze daha değer verseniz. Marinateda bağlama kapasiteniz, uygun alanınıza göre uzak yol denizcilerine bir-iki üç teknelik yer ayırsanız? Mesela marinateda olarak deseniz ki "Bir yıl önceden

Fotoğraf: Naviga arşivi

Martinik'te Türk gezginler Elif Yurtbulmuş'un doğum gününde

Uzak denizlerde iki Türk teknesi fırtına mevsminin geçmesini bekliyor. Albatros ve Kismet Güzelim

rezervasyon şartı arıyoruz, aynı tekneyi iki yıldan fazla ağırlayamayacağız, illa ki kalmak ister iseniz, üçüncü yıl %50, dördüncü yıl %25 indirim yaparız, halen marinamızın meraklısı iseniz, buyurun liste fiyatımız deseniz. Yatçı da “Yok efendim, ben iki yıldır sizde bağlandım, misafirlik hakkımı kullandım, bir yıl önce X marinasında rezervasyon yaptım, oranın kontenjanından açılan bir yer olacak oraya geçeceğim” dese. Gelişen denizcilik ile güneğin 15 bilmem kaç marinasındaki 40 teknelik kontenjan dolu ama “Biz Kuzey Ege ve Marmara'nın 10 bilmem kaç marinasında olan toplam 30 teknelik kontenjandan 18'i boşmuş bu yıl orada bağlanacağız” dese ama iki yıl sonra tekrar güneylede olabileceğini bilse yatçımız. Son kural ile denizci, misafir tekne statüsünün kaç yıl sonra dolduğunu bildiği için artık yeni gelen misafirlere yer açsa. “Marinamızda sadece kış döneminde misafir ağırlayabileceğiz, yazın para kazanacağız, çekek sahamızda da iki misafir yerimiz var ama lift, mazot yakıyor onun ücretini rica edeceğiz” dese marinamız... Bunun gibi gibi gibi,

biraz detaylanmış ilan edilmiş maddeler ile sınırları belirlese...

Sayın marinacılar

Uzak yol yelkenciliğinin/denizciliğinin özendirilip yaygınlaştırılması adına bu geleneğin devam ettirilmesi önemlidir. Bu koşullar ve düzenleme herhalde 20-25 madde ve birkaç sayfadan oluşan, marinaların bu sosyal sorumluluk projesine katılım paylarını belirtmeleri ve altına imza atacakları bir bildiri ile ya da her marinada bağımsız olarak ilerleyebilir. Neticede bu küçük gayret ile geleceğe yapılan yatırım sayesinde gelişen denizcilik önce ülkenin insanı, genç nesilleri denizcilik konusunda daha hızlı ilerleyecek. Daha çok tekne ile önce marinacılık ve beraberinde sektörün tüm dallarına kazanç, insanına kültür, ülkeye itibar olarak geri dönecektir.

Marinacılar olarak işimiz gereği birçoğunuz ile arkadaşlığımız hatta şahsi dostluğumuz var. Bu geleneğe sahip çıkmamız bekliyoruz. Bu düzenin oluşması şartların belirlenmesi ve paylaşılmasında ben ve konu hakkında bilgili birçok arkadaşımın memnuniyet ile şahsen görev alacağını bilmekteyim.

Ben yıllardır kendi işletmemde gerek dünya seyahati gerek uzak deniz yelkenciliği yapan, başaran büyüklerime, zaman içinde arkadaşlığını, dostluğunu kazandığım insanlarıma içimdeki denizci ruhum ile bir işletmeci gözü ile bakamadım, müşteri olarak görmedim. Her zaman için elimden gelen en fazla gayret ile işletme imkânlarımı ve şahsi zamanımı ayırdım.

Yıllar önce Sadun Ağabeyimiz seyahatini yapmamış, *Pupa Yelken*'i yazmamış olsaydı ne kadarımız, hangilerimiz, nerelerde olurdu? Hani kelebek etkisi durumu... Hepimizin hayatlarına 'onun' küçük, büyük dokunuşları oldu. Oysa farzı misal Sadun Ağabeyimiz'den 20 yıl önce efendim bilmem kim bey ilk dünya seyahatini yelkenli teknesi yapan Türk olsa idi ve “Bilmem Kim Bey'in Hatıraları” adlı kitabında da bunları halk ile paylaşırsa idi, Sadun Ağabeyimiz ilk seyahatten 20 yıl sonra beş-altı başka Türk yelkencisi ile dünya denizlerini paylaşmış olmaz mıydı? Sadun Ağabey *Pupa Yelken*'i, diğer yelkenciler de 'Orsa Yelken', 'Faça Yelken', 'Yırtık Yelken' kitaplarını yazmış olsalar idi... Haluk (Karamanoğlu), Osman (Atasoy), Alim (Sür), Ekrem (İnözü) Ağabeylerden onlarca olmaz mıydı? Hepsi kendi bilgisi, paylaşımları ile ülkemiz geleceğine kültürel ve denizcilik anlamlarında, gelecek kuşaklarda on binlere değil, yüz binlere bu ruhu aşılabilir mi idi?

Ne ise farzı misalleri ve geçmişin keşkelerini bir kenara bırakalım; bugünlere de şükür diyerek bundan sonrası için ağabeylerimizden devraldığımız bu bayrağı alnımızın akı ile taşımaya gayret edelim. Marinalarımızı dolduran binlerce tekne ve on binlerce deniz insanımızdan birkaç tanesini daha uzak denizlere yelken açmaları için özendirip, dünyayı görme ve genç insanlarımıza var olan dünyayı yaşatmayı başaralım. İşte o zaman ne mutlu bize.

Okyanuslarda bayrağımızı, denizlerimizde yelkenlerimizi daha çok görmek ümidi ile.